

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/58/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414205362
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6414205362.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov JUDr. Ferdinanda Zimmermanna a JUDr. Amy Odalošovej v právnej veci navrhovateľky S. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. č. XX, L. J., zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47234466, proti odporcovi POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o návrhu navrhovateľky na zaplatenie 772 € s prísl., o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 9C/73/2014-53 zo dňa 14. 10. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznáva.

V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol: „Návrhom na začatie konania zo dňa 5.5.2014, ktorý na tunajší súd podal navrhovateľ prostredníctvom splnomocneného advokáta sa domáhal voči označenému odporcovi vydania bezdôvodného obohatenia v sume 772,- € a priznania úroku z omeškania z dlžnej sumy vo výške 8,25% ročne odo dňa 30.4.2014 do zaplatenia.

Odporca žiadal návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnúť. Vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu s argumentáciou, že navrhovateľovi nie je možné priznať postavenie spotrebiteľa, ako jednej zo zmluvných strán uzatvorenej zmluvy o úvere medzi účastníkmi konania a súčasne vzniesol námietku premlčania uplatňovaného nároku navrhovateľa.

Vo veci súd určil termín pojednávania na deň 14.10.2014, účastníkov riadnym spôsobom predvolal, navrhovateľke, právnenému zástupcovi navrhovateľa i odporcovi predvolanie na pojednávanie bolo doručené, právny zástupca navrhovateľa ako i odporca neúčast' ospravedlnili a preto s využitím ustanovenia § 101 ods. 2. OSP, súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti účastníkov.

V rámci dokazovania sa súd oboznámil s listinnými dôkazmi tak ako ich účastníci predložili k návrhu na začatie konania, resp. k vyjadreniu k návrhu a to zmluvou o úvere č. 6730505 zo dňa 19.2.2009, prehľadom poskytnutých úhrad splátok z titulu takejto zmluvy / čl. spisu 5 /, výzvou na dobrovoľné plnenie / čl. spisu 6/, písomným vyjadrením odporcu k návrhu na začatie konania a zaslaním prehľadu splátok z uzatvorenej zmluvy / čl. 9 - 12 spisu/, vyjadrením právneho zástupcu navrhovateľa a prílohami k takémuto vyjadreniu / čl. 16 - 36 spisu/, na základe čoho súd zistil nasledovný skutkový stav veci:

Odporca ako poskytovateľ a navrhovateľka ako dlžník uzatvorili zmluvu o úvere v zmysle ustanovení § 497 a nasl. Obchodného zákonníka dňa 19.2.2009 v zmysle, ktorej zmluvy odporca poskytol navrhovateľke úver vo výške 800,- €, ktorý sa navrhovateľka zaviazala uhrádzať formou mesačných splátok 12 x po 131,- € počnúc dňom 12.3.2009 až do zaplatenia. Takto uzatvorenú zmluvu právny zástupca navrhovateľa považoval za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle Zák. č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzatvorenia zmluvy a tvrdil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje zákonné náležitosti tohto právneho predpisu tak, ako sú špecifikované v § 4 ods. 2. a preto takto poskytnutý úver je úver bezpoplatkový a bezúročný. Keďže navrhovateľka poskytla plnenie v prospech odporcu titulom úhrady úveru formou splátok v celkovej výške 1.572,- € domáha sa vydania bezdôvodného obohatenia rozdielu medzi poskytnutým plnením a istinou úveru, ktorá predstavovala sumu 800,- € a pred podaním návrhu na začatie konania odporcu navrhovateľka výzvou zo dňa 24.4.2014 vyzvala k dobrovoľnému plneniu určením termínu do dňa 30.4.2014 a preto uplatňuje odo dňa nasledujúceho i príslušný úrok z omeškania. Podľa názoru právneho zástupcu navrhovateľa vyjadreného v písomnom podaní zo dňa 12.8.2014 na strane odporcu sa jedná o úmyselné bezdôvodné obohatenie, pretože odporca uvádzal navrhovateľa ako spotrebiteľa do omylu predložením absolútne neplatnej zmluvy v časti úrokov a poplatku s absenciou údajov o ročnej percentuálnej miere a údaju konečnej splatnosti úveru a takúto prax využíval pri uzatváraní niekoľko tisíc obdobných zmlúv preto sa nejedná zo strany odporcu o nedbanlivosť ale o úmysel.

Odporca namietal jednak miestnu nepríslušnosť konajúceho súdu a súčasne vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému návrhu na začatie konania, vzniesol námietku premlčania uplatňovaného nároku.

Súd sa oboznámil s predmetnou úverovou zmluvou / čl. 5 spisu / uzatvorenou medzi účastníkmi a konštatuje, že zmluva má charakter zmluvy spotrebiteľskej s odkazom na ustanovenie § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Z obsahu zmluvy je zrejmé, že bola uzatvorená odporcom ako poskytovateľom úveru a navrhovateľom, ktorý má postavenie spotrebiteľa pretože žiadnym spôsobom nemohol ovplyvniť takúto formulárovú zmluvu, s jej obsahom, ktorý bol vopred pripravený sa len oboznámil a tento podpísal. Odporca je subjektom, ktorý v rámci predmetu podnikateľskej činnosti poskytuje peňažné prostriedky fyzickým osobám, ktorá skutočnosť je všeobecne známa z rozhodovacej činnosti všetkých súdov na území - SR. Zmluva bola uzatváraná v čase platnosti Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý v ustanovení § 4 ods. 2. určoval, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje ďalšie údaje uvedené pod písm. a/ až k/ a pre prípad, že neobsahuje náležitosti podľa vyššie citovaného ustanovenia ods. 2. písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/ je nutné považovať poskytnutý úver za bezúročný a bezpoplatkový.

Súd sa oboznámil s takto uzatvorenou zmluvou medzi účastníkmi konania a predloženou navrhovateľom a odporcom a konštatuje, že má charakter zmluvy spotrebiteľskej na čom nemení nič ani tvrdenie odporcu o tom, že navrhovateľovi nemožno takéto postavenie priznať, pretože z obsahu zmluvy podľa odporcu je zrejmé, že navrhovateľ vstúpil do právneho vzťahu s odporcom na základe vyhlásenia, že poskytnuté finančné prostriedky použije na výkon povolania a teda nemá postavenie spotrebiteľa. Súd uvádza, že poskytovateľ úveru určoval obsah zmluvy bez možnosti akéhokoľvek ovplyvnenia zo strany navrhovateľa sám vypíňal údaje týkajúce sa využitia úveru s možnosťami zamestnanie, povolanie, podnikanie, a iný účel a len s označením účelu poskytnutého úveru zaškrtnutím kolónky povolanie, nie je možné vyvodiť záver ako to tvrdí odporca, že sa nejedná o zmluvu spotrebiteľského charakteru. Súd nesúhlasí s argumentáciou odporcu, ktorý sa dovoľáva, že navrhovateľka nemala postavenie spotrebiteľa, pričom poukazuje na súdu známou prax, že pokiaľ došlo k uzatvoreniu zmluvy o poskytnutom úvere medzi odporcom ako poskytovateľom a dlžníkom, ktorý mal charakter podnikateľského subjektu náležitým spôsobom v samotnom záhlaví, takto uzatvorených zmluvných vzťahov bol dlžník označený IČOM, DIČOM, resp. predkladal doklady preukazujúce jeho bonitu ako podnikateľského subjektu / daňové priznanie/, čo v danom prípade ani pri uzatváraní samotnej zmluvy o úvere nebolo učinené, navrhovateľka ako dlžníka bola označená menom, dátumom, narodenia, rodným číslom a trvalým bydliskom.

Podľa § 52 ods. 1. Občianskeho zákonníka /OZ/, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2. Občianskeho zákonníka /OZ/, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použil sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelné obchádzanie od tohto ustanovenia sú neplatné.

Podľa Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení v čase uzatvorenia zmluvy, § 4 ods. 2. písm. j/ a k/, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí, musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Podľa § 4 ods. 3 vyššie citovaného právneho predpisu, pri nesplnení podmienok podľa ods. 2. je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľský úver na jej základe poskytnutý a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Navrhovateľ práve s odkazom na chýbajúci údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov a tiež na údaje o konečnej splatnosti úveru, ktorý podľa navrhovateľa absentoval zmluve, tvrdil, že sa jedná v konaní o zmluvu bezpoplatkovú a bezúročnú a preto sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia nad rámec výšky poskytnutého úveru.

Navrhovateľ predložil súdu listinný dôkaz preukazujúci výšku poskytnutých splátok / čl. 5 spisu / a tiež sám odporca predložil súdu výšku splátok poskytnutých navrhovateľom v prospech odporcu / čl. 12 spisu /, výška ktorých nebola sporná. Z takto predložených dôkazov mal súd za to, že splátky navrhovateľ v prospech odporcu realizoval od 12.3.2009 úhradou poslednej splátky dňa 23.12.2009 v celkovej sume 1.572,- €. Navrhovateľ vyčíslal bezdôvodné obohatenie prijaté na strane odporcu ako rozdiel istiny 800,- € a poskytnutého plnenia 1.572,- € sumou 772,- €.

Podľa § 451 ods. 1. Občianskeho zákonníka /OZ/, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí bezdôvodné obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2. Občianskeho zákonníka /OZ/, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako i majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Uzatvorená zmluva medzi účastníkmi konania je charakter zmluvy spotrebiteľskej, na ktorú je nutné aplikovať vyššie citované ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch, účinného v čase uzatvorenia samotnej zmluvy / Zák. č. 258/2001 Z.z. /. Keďže takto uzatvorená zmluva neobsahovala esenciálne náležitosti uvedené v § 4 ods. 2. údaju týkajúce sa ročnej percentuálnej miery nákladov ako i konečnej splatnosti, súd považoval takto poskytnutý úver za bezúročný a bezpoplatkový, tak ako to tvrdil v konaní navrhovateľ.

Odporca v konaní však vzniesol námietku premlčania uplatňovaného nároku.

Podľa § 100 ods. 1. Občianskeho zákonníka /OZ/, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej / § 101 - 110 /. Na premlčanie súdu prihliada len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1. Občianskeho zákonníka /OZ/, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2. Občianskeho zákonníka /OZ/, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky, ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa keď k nemu došlo.

Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým

úsek, ktorý má svoj začiatok plynutia, dĺžku premlčacej doby určuje zákon pod sankciou neplatnosti, nemožno túto dobu v občianskoprávných vzťahoch zmeniť ani dohodou samotných zmluvných strán. Uplynutím premlčacej doby dochádza k právnym účinkom premlčania / zníženie možnosti vynúteného splnenia práva /.

Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka /OZ/, upravuje všeobecnú premlčaciu dobu a ustanovenie § 107 ods. 1, 2, Občianskeho zákonníka upravuje premlčaciu dobu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pri premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia Občiansky zákonník určuje kombinovanú premlčaciu dobu a to subjektívnu a objektívnu. Začiatok plynutia je ustanovený odlišne a odlišný a od seba nezávislý, je aj ďalší priebeh plynutia týchto dôb, ako i samotné skončenie.

Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemožno prekročiť. Pre začiatok plynutia 2 - ročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený skutočne dozvedel, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. I keď v prejednávanej veci takúto skutočnosť žiadnym spôsobom navrhovateľ nedeclaroval súdu uviedol, že reálne sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení na strane odporcu, tak ako to tvrdil v písomnom vyjadrení právny zástupca navrhovateľa dňa 22.3.2014. Podľa navrhovateľa, návrh na začatie konania preto podal počas plynutia 2 - ročnej subjektívnej premlčacej doby.

Pre počiatok plynutia objektívnej premlčacej doby a to či už 3 - ročnej, resp. 10 - ročnej v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia je rozhodujúci okamih, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia reálne došlo, čo znamená skutočne došlo. V konaní navrhovateľ tvrdil, že odporca sa bezdôvodne obohatil prijatím splátok úveru nad rámec istiny s tým, že posledná splátka bola realizovaná úhradou zo dňa 23.12.2009, ktorá samotná skutočnosť medzi účastníkmi spornou ani nebola. Pre začiatok plynutia takejto objektívnej premlčacej doby je dôležité zohľadniť, kedy mal navrhovateľ možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, že ako oprávnená osoba mohol právo subjektívne posúdiť, či ako oprávnený vedel, resp. nevedel o svojom práve, čo mohol učiniť najneskôr dňa 23.12.2009.

Právo mohlo byť prvý krát vykonané vtedy, ak sa stalo spôsobilým na žalobu, t.j. keď možno podať návrh na začatie súdneho konania. Deň od ktorého začína plynúť premlčacia doba je totožný s dňom, keď možno po prvý raz podať návrh na začatie konania bez nebezpečenstva, že bude zamietnutý súdom pre predčasnosť.

V prejednávanej veci preto počiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je určovaný dňom bezprostredne nasledujúcim najneskôr po dni, kedy došlo k úhrade poslednej splátky t.j. zo strany navrhovateľa v prospech odporcu čo je deň 23.12.2009. Objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia navrhovateľovi v trvaní troch rokov preto márne uplynula dňom 23.12.2012. Návrh na začatie súdneho konania bol podaný na súd 5.5.2014.

Keďže obe premlčacie doby, ako subjektívna i objektívna sú od seba nezávislé, čo do svojho plynutia ako i počiatku, skončením uplynutia niektoré z nich sa právo premlčuje bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu / subjektívnu /. Z týchto dôvodov súd preto návrh navrhovateľa vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany odporcu zamietol.

Súd nepovažoval bezdôvodné obohatenie na strane odporcu za obohatenie získané úmyselné a preto neaplikoval objektívnu premlčaciu dobu v trvaní 10 rokov / § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka /. Navrhovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal svoje tvrdenia o úmyselnom bezdôvodnom obohatení na strane odporcu, tvrdil len, že odporca ignoroval zákonnú povinnosť v zmluve o úvere uviesť ročnú percentuálnu mieru nákladov a takéto jeho konanie vyhodnotil ako konanie úmyselné zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Hmotnoprávne ustanovenia Občianskeho zákonníka ani iný občianskoprávny predpis samotný pojem a podstatu úmyselného konania nevymedzuje a preto je nutné vychádzať z právnych teórií a úpravy zavinenia obsiahnutých v trestných kódexoch. V prípade bezdôvodného obohatenia o priamy úmysel sa jedná vtedy, pokiaľ ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne bezdôvodné obohatenie získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, pokiaľ ten, kto sa na úkor iného obohatil vedel, že svojím konaním môže obohatenie, ktoré mu nepatrí získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane i uzročený.

Súd dodáva, že i keď označený odporca v konaní ako poskytovateľ úveru mohol predpokladať, resp. minimálne vedel, že neuvedením ročnej úrokovej miery nákladov v spotrebiteľskej zmluve sa vystavuje sankcií, že nebude môcť požadovať od navrhovateľa ako spotrebiteľa úroky z úveru, resp. iné poplatky, takéto konanie na strane odporcu, nie je možné kvalifikovať ako konanie úmyselné za účelom získania bezdôvodného obohatenia. Práve naopak odporca, ktorého predmetom činnosti okrem iného je poskytovanie spotrebiteľských úverov by sa vystavoval možnému riziku, že takto poskytnuté úvery sa stanú bezúročnými a bezpoplatkovými, čo je v priamom rozpore so samotnými zámermi odporcu ako poskytovateľa úverov za náležitú odplatu, resp. dohodnutý úrok a tvrdenia o úmysle na strane odporcu získať bezdôvodné obohatenie, súd považuje za iracionálne.

O trovách konania súd rozhodol tak, že odporcovi napriek tomu, že bol v konaní úspešný, nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože tieto ani neuplatňoval.

Proti predmetnému rozsudku okresného súdu sa navrhovateľka odvolala a v odvolaní uviedla, že v zákonom stanovenej 15 dňovej lehote podáva proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 9C/73/2014 odvolanie v celom rozsahu a dôvodmi odvolania sú dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a) zák. č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte len OSP), ďalej podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) OSP a podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) OSP.

Navrhovateľka v odvolaní uviedla, že súd prvého stupňa dospel k záveru, že obe premlčacie doby (subjektívna a objektívna) v danom prípade uplynuli, preto návrh navrhovateľky vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany odporcu zamietol. Uviedla, že sa nestotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu, ktorý na daný občianskoprávny vzťah aplikoval ustanovenia Trestného zákona o úmysle. Zdôraznila, že v Občianskom zákonníku sa s pojmom „úmysel“ nikde nespája diferenciácia na úmysel priamy a nepriamy, tak ako je tomu v Trestnom zákone. Okresný súd podľa navrhovateľky žiadnym spôsobom nezodôvodnil, prečo sa rozhodol aplikovať na daný právny problém ustanovenia Trestného zákona o priamom úmysle, tak ako to nepriamo vyplýva z argumentácie okresného súdu použitej v odôvodnení odvolaním napadnutého rozhodnutia, a nie ustanovenia o úmysle nepriamom. Podľa názoru navrhovateľky na účely vymedzenia pojmu úmysel v zmysle občianskoprávnom, je potrebné vychádzať z gramatického výkladu Občianskeho zákonníka a iných právnych predpisov tvoriacich súčasť práva súkromného. V uvedenej súvislosti navrhovateľka okresnému súdu vytkla nedostatočné odôvodnenie záveru, že odporca v danom prípade nekonal úmyselne. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia použil podľa navrhovateľky iba jediný argument na podporu uvedeného záveru, a to, že odporca by sa sám navrhovateľkou tvrdým úmyselným konaním vystavil riziku, že za ním poskytnuté plnenie nebude môcť požadovať od povinného úroky a poplatky. Takýto záver okresného súdu označila navrhovateľka za spochybniteľný a nelogický. Podľa názoru navrhovateľky, každý kto porušuje zákon sa z logiky veci vystavuje riziku, že bude za takéto porušenie zákona niesť následky. V súvislosti s premlčaním uplatneného nároku poukázala navrhovateľka v odvolaní na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/938/2002 zo dňa 20. 02. 2003, kde Najvyšší súd ČR uviedol: „Ak by sa v posudzovanom prípade mala aplikovať desaťročná objektívna premlčacia doba ustanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre prípad zistenia úmyselného bezdôvodného obohatenia, bolo by treba preukázať existenciu vedomosti odporcu o tom, že pri uzavieraní zmluvy o združení a pri prijatí vkladu od navrhovateľky musel skutočne vedieť alebo byť minimálne uzrozumený (nepriamy úmysel) s tým, že prijatím finančnej sumy na svoj účet sa bezdôvodne obohacuje“. Zdôraznila, že vzhľadom na dlhoročné skúsenosti odporcu pri podnikaní v predmetnej oblasti, pri zachovaní jeho odbornej starostlivosti pri uzatváraní zmlúv so spotrebiteľmi a najmä pri nutnej znalosti právnej úpravy týkajúcej sa poskytovania spotrebiteľských úverov, musel odporca v čase keď sa bezdôvodne obohacoval na úkor navrhovateľky o tom skutočne vedieť, resp. s tým byť minimálne uzrozumený. Na základe dlhoročného konania odporcu je podľa názoru navrhovateľky možné predpokladať, že odporca úmyselne porušoval zákon, nakoľko konanie odporcu bolo vopred premyslené a z hľadiska pomeru rizika voči dosiahnutému zisku preň ekonomicky výhodné.

Navrhovateľka v odvolaní ďalej uviedla, že argumentácia okresného súdu o tom, že by bolo zo strany odporcu nelogické úmyselne sa vystavovať riziku, že za ním poskytnuté plnenie nebude môcť požadovať od povinného úroky a poplatky je neopodstatnená, pretože zákon jasne uvádza, kedy sú takéto úvery považované za bezúročné a bez poplatkov a preto ak odporcom predformulované zmluvy neobsahujú obligatórne náležitosti stávajú sa ex lege bezúročnými a bezpoplatkovými. Jedinou možnosťou, kedy by mohol odporca takéto plnenie bez právneho dôvodu prijať a zároveň si ho ponechať je situácia,

keď sa nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia ním prijatého plnenia premlčí a on vnesie v konaní pred súdom námietku premlčania. V predmetnom konaní došlo podľa navrhovateľky práve k takémuto prípadu. V uvedenej súvislosti navrhovateľka v odvolaní zdôraznila, že konanie odporcu je potrebné považovať za úmyselné a preto aplikovať na daný právny stav ustanovenia Občianskeho zákonníka o 10 ročnej premlčacej dobe vzťahujúce sa na úmyselné bezdôvodné obohatenie, nakoľko je bežná prax odporcu uzatvárať formulárové zmluvy, pri vyhotovení ktorých bolo mnohými rozhodnutiami súdov konštatované porušenie zákona a to práve neuvedením obligatórnych údajov. Napriek týmto rozhodnutiam odporca svoje zmluvy nedal do súladu so zákonom a naďalej v nich neuvádzal podstatné údaje, pri absencii ktorých sú takéto zmluvy bezúročné a bezpoplatkové a zároveň v nich požadoval odplatu v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Aj to podľa názoru navrhovateľky preukazuje úmysel odporcu, ktorý sa od začiatku svojej podnikateľskej činnosti v rozpore so zákonom obohacoval na úkor spotrebiteľov, spoliehajúc sa na ich pasivitu a právne nevedomie pri ochrane svojich práv.

V závere odvolania navrhovateľka navrhla, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania v celkovej výške 59,49 €.

Krajský súd ako súd odvolací prejednal vec v rozsahu danom odvolaním navrhovateľky podľa ust. § 212 ods. 1 OSP, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 OSP a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny potvrdil.

Z obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu vyplýva, že dôvodom zamietnutia žaloby bolo premlčanie v žalobe uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré (premlčanie) okresný súd konštatoval na základe odporcom vnesenej námietky premlčania. Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že navrhovateľka podala žalobu po uplynutí zákonom stanovenej objektívnej a subjektívnej premlčacej doby v zmysle ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, pričom mal zato, že navrhovateľka žiadnym spôsobom nepreukázala svoje tvrdenia o úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa na strane odporcu. Tvrdila len, že odporca ignoroval zákonnú povinnosť uvádzať v zmluve o úvere ročnú percentuálnu mieru nákladov, pričom takéto jeho konanie vyhodnotila ako konanie úmyselne zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. S takouto argumentáciou navrhovateľky sa okresný súd nestotožnil a uviedol, že aj keď odporca mohol predpokladať, že neuvedením údaje o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere sa vystavuje sankcii vo forme bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru, t. j. zbavuje sa možnosti požadovať od spotrebiteľa úroky z úveru, resp. iné poplatky, takéto konanie odporcu nie je možné kvalifikovať ako konanie úmyselné, vedúce k získaniu bezdôvodného obohatenia.

Navrhovateľka v podanom odvolaní spochybnila uvedené závery okresného súdu, pričom okresnému súdu vytkla, že okresný súd na daný občianskoprávny vzťah neprípustne aplikoval ustanovenia Trestného zákona o úmysle. Zdôraznila, že dlhoročné pôsobenie odporcu na trhu v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov je predpokladom záveru, že odporca úmyselne v spotrebiteľských zmluvách neuvádzal zákonom vyžadované údaje s cieľom poškodiť spotrebiteľa.

Po preskúmaní veci v medziach daných odvolaním navrhovateľky odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd správne rozhodol, keď návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietol, keďže navrhovateľka právne relevantným spôsobom nepreukázala, že zo strany odporcu išlo v danom prípade o úmyselné bezdôvodné obohatenie sa a teda, že na vnesenú námietku premlčania je potrebné aplikovať 10 - ročnú premlčaciu dobu.

Pojem úmysel vymedzuje ust. § 15 a 16 Trestného zákona. Uvedené pojmové vymedzenie úmyslu zakotvené v Trestnom zákone možno použiť pre celý právny poriadok, vrátane občianskoprávnej úpravy premlčania nároku vyplývajúceho zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Navrhovateľka okresnému súdu v odvolaní vytkla, že aplikoval „na daný právny problém ustanovenia Trestného zákona o priamom úmysle“, pričom uviedla, že „na vymedzenie pojmu úmysel v zmysle občianskoprávnom je potrebné vychádzať z gramatického výkladu Občianskeho zákonníka a iných právnych predpisov tvoriacich súčasť práva súkromného“ (z akých konkrétne v odvolaní neuviedla), čo je námietka absolútne neopodstatnená, pretože práve z viacerých komentárov k Občianskemu zákonníku vyplýva, že keďže občianske právo pojem úmysel vo svojej zákonnej úprave nedefinuje, pretože je to inštitút predovšetkým

trestného práva, na účely vymedzenia tohto pojmu v občianskoprávných súvislostiach, je potrebné vychádzať z Trestného zákona.

Z ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčí (v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia) za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Dôkazné bremeno na preukázanie uvedenej skutočnosti je na tom, kto tvrdí, že niekto iný sa na jeho úkor úmyselne bezdôvodne obohatil, teda v danom prípade bolo dôkazné bremeno na navrhovateľke, ktorej dôkaznou povinnosťou bolo preukázať tvrdenie, že v čase keď sa odporca na jej úkor bezdôvodne obohatil, existoval na strane odporcu úmysel bezdôvodne sa na úkor navrhovateľky obohatiť. Úmysel (priamy alebo nepriamy) súvisí so zavineným protiprávnym konaním zodpovedného subjektu. Protiprávne konanie je také konanie, ktoré je v rozpore s právom. Navrhovateľka v návrhu na začatie konania uviedla, že „pre absenciu podstatných obligatórných náležitostí v uvedenej zmluve, mal odporca nárok len na vrátenie ním poskytnutej istiny úveru vo výške 800 €“. Ďalej uviedla, že v rozsahu sumy, ktorá tvorí rozdiel medzi sumou 1 572 € (navrhovateľkou odporcovi uhradenou sumou z titulu poskytnutého úveru) a sumou 800 € (istina úveru) t. j. v rozsahu sumy 772 € došlo na strane odporcu k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu“. Túto skutočnosť však navrhovateľka v danom konkrétnom prípade právne relevantným spôsobom nepreukázala. Tvrdenie navrhovateľky v žalobe o úmyselnom bezdôvodnom obohatení odporcu vychádza z neuvedenia „podstatných obsahových náležitostí v Zmluve“ (akých konkrétne navrhovateľka v žalobe neuviedla); vo vyjadrení zo dňa 12. 08. 2014 navrhovateľka rozšírila svoju argumentáciu týkajúcu sa úmyselného bezdôvodného obohatenia na strane odporcu o tvrdenie, že „odporca do Zmluvy neuviedol údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), údaj o konečnej splatnosti úveru ako aj ďalšie náležitosti“, pričom uviedla, že „žiadané úroky sú v rozpore s dobrými mravmi“. V uvedenej súvislosti odvolací súd uvádza, že absenciu presne v zákone vymedzených obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere (medzi ktoré platí aj údaj o RPMN a údaj o konečnej splatnosti úveru) zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy sankcionoval v záujme zvýšenej ochrany spotrebiteľa bezpoplatkovosťou a bezúročnosťou úveru. Navrhovateľke ako spotrebiteľovi dal teda zákonodarca účinný nástroj na to, aby sa v zákonom stanovenej premlčacej dobe bránila voči neférovým postupom odporcu (poskytovateľa úveru).

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo nemožno považovať tvrdenie navrhovateľky o neuvedení údajov o RPMN v Zmluve a „ďalších obsahových náležitostiach“ za preukázanie úmyslu odporcu bezdôvodne sa na úkor navrhovateľky obohatiť (zákonná sankcia v podobe bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru, ktorá vo svojej podstate svojou existenciou vylučuje takýto úmysel veriteľa, pretože veriteľ si musí byť vedomý, že dôsledkom absencie tohto údajov v Zmluve je obmedzenie jeho nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere). Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľka právne relevantným spôsobom nepreukázala, že sa na daný prípad vzťahuje objektívna 10 ročná premlčacia doba, preto odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu, ktorým okresný súd žalobu pre premlčanie uplatneného nároku zamietol, je vecne správne.

Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že procesné právo podmieňuje úspech účastníka konania v konaní unesením dvoch procesných bremien - bremenom tvrdenia a dôkazným bremenom. Základnou normou upravujúcou dôkazné bremeno je ust. § 120 ods. 1 OSP, podľa znenia ktorého účastníci konania sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. V danom prípade navrhovateľka právne relevantným spôsobom nepreukázala svoje tvrdenie, že odporca sa úmyselne bezdôvodne na jej úkor obohatil a preto by sa na uplatnený nárok z bezdôvodného obohatenia mala vzťahovať 10 - ročná premlčacia doba podľa ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j. neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení, dôsledkom čoho okresný súd správne žalobu ako podanú po uplynutí premlčacej doby zamietol.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 OSP v nadväznosti na ust. § 142 ods. 1 OSP, tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, pretože v odvolacom konaní úspešný odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil (ust. § 151 ods. 1 OSP).

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.